Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Elmi-kütləvi, mədəni-maarif, təhsil proqramlarının hazırlanması

Mədəni-maarif proqramları Azərbaycan cəmiyyətinin rifahı üçün strateji əhəmiyyət daşıyır

Mədəni-maarif proqramları cəmiyyətin intellektual, sosial və mənəvi inkişafında mühüm rol oynayan kompleks fəaliyyət sahəsidir. Bu proqramlar insanların milli-mədəni dəyərlərlə tanışlığını artırır, ictimai şüurun formalaşmasına təsir edir və cəmiyyət həyatında fəal iştirak üçün zəruri bilik və bacarıqları aşılayır.

Mədəni-maarif istiqamətində həyata keçirilən layihələr təkcə mədəniyyətin qorunmasına deyil, həm də müasir biliklərin cəmiyyətə çatdırılmasına xidmət edir. Bu baxımdan belə proqramların dövlət siyasətində xüsusi yer tutması, onların davamlı şəkildə həyata keçirilməsi və geniş auditoriyanı əhatə etməsi son dərəcə əhəmiyyətlidir.

Azərbaycan mədəniyyətinə xaricdən böyük təhdidlər mövcuddur

Yuxarıda qeyd edilənlərin real təsdiqini bu günlərdə baş tutan "Mədəniyyət və hüquq: müasir çağırışlar" forumunda səslənən fikirlər fonunda bir daha görmək mümkündür. Burada çıxış edən Milli Məclisin sədr müavini Ziyafət Əsgərov qeyd edib ki, Azərbaycan mədəniyyətinə xaricdən böyük təhdidlər mövcuddur.

Onun sözlərinə görə, cəmiyyətdə hüquqi mədəniyyətin formalaşması çətin və zəruri prosesdir: "Bu gün mədəniyyətin qorunmasında hamımız fəal iştirak etməliyik. Bu, nazirliyin, yaxud mədəniyyət xadimlərinin işi yox, ümumən cəmiyyətin məsələsidir".

Milli Məclisin digər sədr müavini Rəfael Hüseynov isə çıxışında 2001-ci ildə Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayını xatırladaraq bunu milli kimlik yolunda son dərəcə zəruri təşəbbüs kimi qiymətləndirib. Deputat müasir çağırışlar fonunda ana dilinin qorunması məsələsinə də toxunub: "Dil və mədəniyyət məsələsində hər kəs səfərbər olmalıdır. Doğrudur, səfərbər termini daha çox hərbi sahəyə aid edilir, amma məhz dil və mədəniyyət kontekstində də səfərbər olmaq vacibdir. Hazırda Azərbaycan dili və mədəniyyətinə kənar təmaslar çoxdur. Bu mənada, indi dilin saflığının qorunması son dərəcə vacibdir və bu böyük mənada elə mədəniyyətin də qorunması deməkdir". Burada o da nəzərə alınmalıdır ki, geniş mənada mədəniyyət bir xalqa münasibətdə mövcud olan, ona xüsusi kimlik verən, cəmiyyətdaxili bütövlüyü tarazlayan, onu başqa xalqlardan fərqləndirən və müəyyən bir zaman kəsimində sabit şəkildə formalaşan düşüncələr, dəyərlər, davranışlar və qaydalar sistemindən ibarət bir anlayışdır. Bu mənada onun qorunması mühüm əhəmiyyətə malikdir. Mədəni-maarif proqramları isə hər bir cəmiyyətin milli kimliyinin qorunmasında və gələcək nəsillərə ötürülməsində mühüm vasitədir. Bu proqramlar vasitəsilə xalqın tarixi, ənənələri, mədəni irsi, dili və ədəbiyyatı sistemli şəkildə təbliğ olunur. Mədəni dəyərlərin öyrədilməsi təkcə keçmişi xatırlatmaq üçün deyil, həm də gənclərin öz kimliklərini düzgün formalaşdırması üçün vacibdir. Mədəni köklərini dərindən bilən fərd həm milli mənsubiyyətini daha yaxşı dərk edir, həm də qlobal dəyişikliklər fonunda özünü daha inamlı hiss edir. Bu baxımdan maarifləndirici mədəni proqramlar milli-mənəvi dəyərlərin canlı saxlanmasına və cəmiyyətin mədəni gələcəyinin təmin olunmasına xidmət edir. Mədəni-maarif proqramlarının digər böyük əhəmiyyəti cəmiyyətdə savadlılıq səviyyəsinin yüksəldilməsinə töhfə verməsidir. Müxtəlif təlimlər, seminarlar, kurslar, konfranslar və ictimai tədbirlər vasitəsilə insanların bilik dairəsi genişlənir, onların intellektual səviyyəsi artır. Maarifləndirmə işləri həm rəsmi təhsil sistemini tamamlayır, həm də qeyri-formal təhsil formasında fəaliyyət göstərərək geniş kütləyə çatır. Bu proqramlar insanların dünyagörüşünü artırır, həqiqətləri dəyərləndirmək, obyektiv qərarlar qəbul etmək və sosial həyatda daha fəal mövqe tutmaq imkanı yaradır.

Gənc nəslin sağlam sosial-mənəvi dəyərlərlə böyüməsi üçün mədəniyyət və maarifləndirmə olduqca vacibdir

Mədəni-maarif fəaliyyətləri həmçinin cəmiyyətdə sosial birliyin və həmrəyliyin gücləndirilməsində mühüm rol oynayır. Belə proqramlar ictimaiyyətin müxtəlif təbəqələrini bir araya gətirir, birgə tədbirlərdə insanların ünsiyyətini təmin edir və cəmiyyət daxilində mədəni inteqrasiyanı artırır. Birlikdə keçirilən tədbirlər, mədəniyyət festivalları, kitab sərgiləri, teatr tamaşaları və digər ictimai fəaliyyətlər insanların sosial əlaqələrini möhkəmləndirir. Bu isə cəmiyyətdə həmrəylik hissinin güclənməsinə, qarşılıqlı hörmət və anlayışın artmasına xidmət edir. Sosial münasibətlərin sağlam qurulması ümumi cəmiyyət həyatını daha harmonik edir.

Mədəni-maarif proqramlarının əhəmiyyətli sahələrindən biri də gənclərin inkişafına göstərdiyi təsirdir. Gənc nəslin sağlam sosial-mənəvi dəyərlərlə böyüməsi üçün mədəniyyət

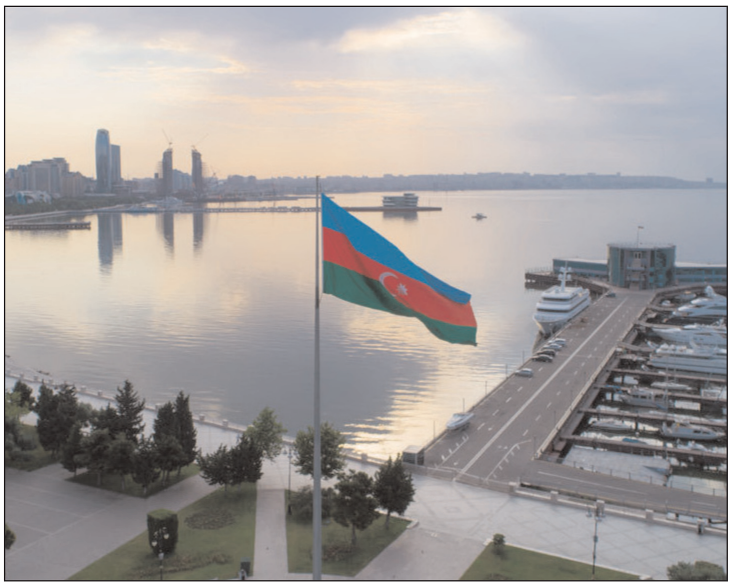

və maarifləndirmə işləri olduqca vacibdir. Gənclər bu proqramlar vasitəsilə öz yaradıcılıq potensiallarını kəşf edir, yeni bacarıqlar əldə edir, düşüncə çevikliyini artırır və cəmiyyət həyatında aktiv rol almağa həvəslənir. Onların mədəni fəaliyyətə cəlb olunması gələcəkdə daha bilikli, vətənpərvər və sosial məsuliyyətli vətəndaşların yetişməsinə şərait yaradır. Mədəni-maarif proqramları cəmiyyətin maarifləndirilməsi ilə yanaşı, həm də iqtisadi inkişafa dolayı şəkildə töhfə verir. Mədəniyyətə yatırım eyni zamanda turizmin inkişafına, yaradıcılıq sənayelərinin genişlənməsinə, yeni iş yerlərinin yaranmasına şərait yaradır. Ədəbi mühitin canlanması, mədəni tədbirlərin təşkil edilməsi, incəsənət sahələrinə marağın artması ölkənin beynəlxalq imicini gücləndirir. Digər tərəfdən, mədəni-maarif işi cəmiyyətdə inklüzivliyi və bərabərliyi təşviq edir. Proqramlar bütün sosial qrupların - uşaqların, gənclərin, qadınların, yaşlı insanların, eləcə də xüsusi qayğıya ehtiyacı olan şəxslərin mədəni və maarif imkanlarından bərabər istifadə etməsinə şərait yaradır. Bu, sosial bərabərliyin və ədalətin təmin olunmasına mühüm təsir göstərir. Mədəniyyət hər kəs üçün əlçatan olduqda insanlar həm fərdi, həm də sosial inkişaf yolunda daha çox imkan əldə etmiş olurlar. İnformasiya cəmiyyətinin inkişaf etdiyi dövrdə mədəni-maarif proqramlarının rəqəmsal mühitdə genişlənməsi daha böyük auditoriyalara çıxış imkanı verir. Onlayn təlimlər, rəqəmsal platformalar, virtual muzeylər və elektron kitabxanalar vasitəsilə mədəni maarifləndirmə coğrafi məhdudiyyətləri aradan qaldırır. Beləliklə, insanlar istənilən vaxt və məkanda mədəni biliklərə və təhsil resurslarına çıxış əldə edir. Bu tendensiya mədəniyyətin müasir tələblərə uyğun şəkildə inkişafına böyük töhfə verir.

Beləliklə, mədəni-maarif proqramları cəmiyyətin sosial, mədəni, intellektual və iqtisadi inkişafında həlledici rol oynayan vacib fəaliyyət sahəsidir. Onlar milli-mənəvi dəyərləri qoruyur, savadlılığı artırır, sosial həmrəyliyi gücləndirir, gənclərin inkişafına şərait yaradır və cəmiyyətin daha maarifli, daha yaradıcı və daha dinamik olmasına töhfə verir. Müasir dövrdə bu proqramların davamlı şəkildə dəstəklənməsi və genişləndirilməsi cəmiyyətin gələcək rifahı üçün strateji əhəmiyyət daşıyır.

Samirə SƏFƏROVA

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyilə çap olunur.